

Toezicht met effect!

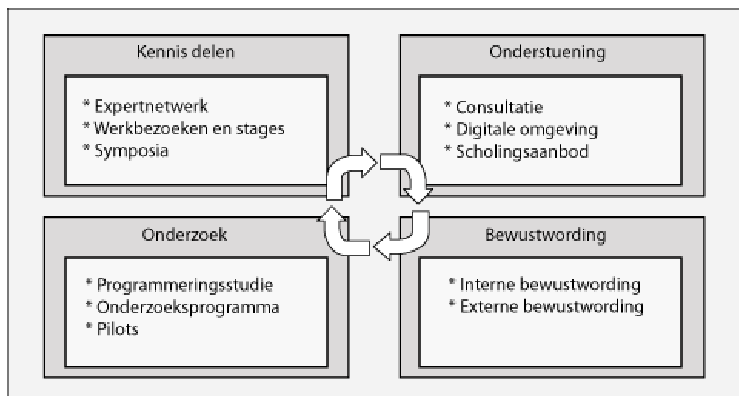
Meerjarenprogramma "Effecten van toezicht".

Eerste voortgangsrapportage (januari 2009 – oktober 2009)

Het meerjarenprogramma draait driekwart jaar. Globaal is er sprake van een succesvol verloop. Door de verschillende bijeenkomsten, de website en de vele bilaterale contacten ontstaat een virtuele 'community' van inspectiemedewerkers die zijn geïnteresseerd in of actief zijn met effectmeting. Deze 'community' vormt een stevige basis die we verder uitbouwen, voor het vervolg én voor het realiseren van de doelstellingen van het meerjarenprogramma. Ook in de komende periode blijven we investeren in deze 'community' met als doel kennisuitwisseling en samenwerking.

Ondanks de grote investeringen in de pilots effectmeting, een essentiële pijler in het programma, komen deze langzaam van de grond. Mogelijk zijn we te optimistisch geweest over de energie en tijd die nodig is om onderzoek naar de effecten van toezicht in de praktijk te realiseren. Het gaat hier namelijk niet alleen om methodologische problemen, maar ook om de cultuur en werkwijze binnen de inspecties. En om te voorkomen dat binnen inspecties het nut en de noodzaak van het meten van de effecten van toezicht en het zich hierover verantwoorden, door 'de waan van alledag', naar de achtergrond verdwijnt, lijkt sturing van bovenaf wenselijk en/of noodzakelijk. Om die reden gaan we de komende periode dan ook in gesprek met de IG's, zij zijn in de realisatie van de pilots onmisbaar.

In deze eerste voortgangsrapportage ligt de nadruk op de stand van zaken rondom pilots. Daarnaast wordt kort in gegaan op de andere activiteiten die zijn opgestart en op de organisatie van het meerjarenprogramma. Hierbij merken we op dat de samenwerking tussen de drie programmacoördinatoren, de rijkstraine (gestart 1/9/09) en de werkgroep prima verloopt en essentieel is voor het programma.

Pilots

In februari/maart 2009 is een format ontwikkeld gebaseerd op de Leidraad Effectmeting¹. Het format bestaat uit een aantal vragen over de achtergrond van de pilot, de onderzoeksofzet (probleemstelling, operationalisering effectindicatoren en methode van onderzoek), alsmede de planning, organisatie en begroting².

¹ Werkgroep Effectmeting IG Beraad (2005). *Leidraad effectmeting bij Inspecties*. Den Haag: Ministerie van Justitie, Expertisecentrum Rechtshandhaving.

² Het format is te downloaden via http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/toezichtmeteffect/onderzoek/pilots/

In maart 2009 is gestart met het voeren van (kennismakings)gesprekken bij de rijksinspecties³ en één domein (ITJ). Bij de gesprekken waren vanuit het meerjarenprogramma twee programmacoördinatoren aanwezig. Op pagina 3 tot en met 6 staat een overzicht van alle uitgevoerde gesprekken/activiteiten, wordt per inspectie aangegeven welke afspraken er op dit moment (half oktober) liggen en wordt het onderwerp en de onderzoeksopzet van de voorgestelde pilot besproken (voor zover al bekend).

Een aantal aandachtspunten/opmerkingen:

- Bij het afspreken van de eerste gesprekken is in eerste instantie gekozen om de leden van de klankbordgroep te benaderen, omdat zij veelal effectmeting in het takenpakket hebben.
- De eerste gesprekken duurden ongeveer anderhalf uur en bij diverse inspecties zijn vervolgspraken gemaakt, veelal voor een tweede gesprek dat concreet ging/gaat over de opzet van de pilot.
- Er is een opmerkelijk verschil tussen rijksinspecties in de manier waarop er wordt nagedacht over effectmeting: niet alleen hoe ver men is, is hierbij belangrijk, ook het enthousiasme, de snelheid waarmee men aan de slag gaat/wil met het opzetten en uitvoeren van een pilot en de (personele) inzet spelen hierbij een rol van betekenis.
- Het is belangrijk om vanuit het MJP de rijksinspecties actief te (blijven) benaderen.
- Onduidelijk is of binnen inspecties het meten van de effecten van toezicht als bedreigend wordt gezien.

Geconcludeerd moet worden dat over het algemeen de pilots maar langzaam van de grond komen. Bij een enkele inspectie ligt er een onderzoeksplan, maar bij de meeste is men nog in de oriëntatie-fase. Bij sommige inspecties worden om uiteenlopende redenen (voorlopig) geen pilots opgestart.

³ Vanwege de fusie met de Voedsel en Warenautoriteit is geen contact gezocht met de Algemene Inspectiedienst.

Inspectie:	Uitgevoerd:	Afspraken:	Vraagstelling en onderzoeksopzet (in twee zinnen!):
Agentschap Telecom (AT)	Begin juli eerste gesprek gevoerd met de medewerker toezichtbeleid die effectmeting in het takenpakket heeft en een onderzoeker. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat binnen het AT in 2009/2010 een pilot plaatsvindt. In het gesprek zijn verschillende ideeën en mogelijkheden voor een pilot besproken.	Begin november wordt een tweede afspraak gepland waarin de eerste opzet van de pilot centraal staat.	Nog niet vastgesteld.
Arbeidsinspectie (AI)	<ul style="list-style-type: none"> • Begin april een eerste gesprek gevoerd met de projectleider effectmeting en een betrokken medewerker. Besproken is een aantal ideeën voor een mogelijke pilot, die in een later stadium aan het MT zijn voorgelegd. • De vervolgspraak eind mei is afgezegd omdat het MT de voorstellen niet geschikt vond en er nagedacht ging worden over alternatieven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Via mailcontact is half juni toegezegd dat contact met ons wordt gezocht op het moment dat er meer duidelijk is. De betrokkenen gaven aan dat er contact was met landelijke projectleiders, maar dat dit nog niet had geleid tot 'iets' concreets. • Via mail is in juli doorgegeven dat de projectleider een andere functie heeft gekregen en er een nieuwe projectleider is aangesteld waarmee medio november een kennismakingsgesprek is gepland. 	-
Erfgoedinspectie (EGI)	Door persoonlijke omstandigheden is het eerste gesprek uitgesteld tot na oktober 2009.	-	-
Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)	<ul style="list-style-type: none"> • Eind maart een eerste gesprek gevoerd met inspecteurs die binnen één van de programma's een pilot effectmeting willen opstarten. In het gesprek zijn ideeën en mogelijkheden voor de beoogde pilot besproken • In twee vervolgspraken begin mei en juni is de pilot besproken aan de hand van een (aangepast) onderzoeksvoorstel. 	Het onderzoeksvoorstel is door de IGZ-betrokkenen bijgesteld, (verder) uitgewerkt en intern besproken met de projectleiders. Medio oktober is een vervolgoverleg gepland. Het is de bedoeling dat in 2010 de pilot wordt uitgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> • Leidt een aangekondigd toezicht tot een andere beoordeling van kwaliteit van zorg dan een onaangekondigd bezoek? • Bij een twintig verpleeg- en verzorgingshuizen worden in drie weken een aangekondigd en een onaangekondigd bezoek afgelegd. Per instelling wordt de risicoscore vergeleken.

Inspectie:	Uitgevoerd:	Afspraken:	Vraagstelling en onderzoeksopzet (in twee zinnen!):
Inspectie Jeugdzorg (IJZ)	<ul style="list-style-type: none"> Eind juli is een eerste gesprek gevoerd met twee stafmedewerkers die effectmeting in het takenpakket hebben. In dit gesprek is het idee besproken dat de IJZ heeft voor de pilot. In september is tijdens het tweede gesprek het eerste concept van een onderzoeksvoorstel besproken. 	<ul style="list-style-type: none"> Het onderzoeksvoorstel wordt door de IJZ-betrokkenen verder uitgewerkt en half oktober volgt een vervolgoverleg. Er worden regelmatig korte afspraken gepland, ter ondersteuning van de uitvoerende stafmedewerker. 	<ul style="list-style-type: none"> Neemt het welzijn van jongeren die gebruikmaken van nieuw jeugdaanbod toe in de na een inspectiebezoek? Op T0 en T1: Afname vragenlijst bij jongeren boven de 12 jaar die gebruik maken van het nieuwe jeugdaanbod. En kort na T0 een interventie bij het aanbod in de vorm van een inspectiebezoek.
Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV)	Begin april een eerste gesprek gevoerd met de stafmedewerker die effectmeting in het takenpakket heeft en twee betrokkenen. In het gesprek werd door de IOOV aangegeven dat zij effectgericht toezicht houden, van effectmeten is daarentegen nog geen sprake.	Door de programmacoördinatoren worden IOOV-stukken over effectgericht toezicht houden bestudeerd. Het resultaat hiervan wordt in het najaar meegenomen in een nog te plannen afspraak met de IOOV-werkgroep Effectmeting.	-
Inspectie van het Onderwijs (IvHO)	Eind maart heeft een brainstorm plaatsgevonden tussen de projectleider effectmeting, en de programmamanager van de IvHO en één programmacoördinator van het MJP (uitgeleend door de IvHO). Het onderzoeksvoorstel dat door de coördinator is opgesteld, is verschillende keren besproken en bijgesteld.	Het idee was om het voorstel in september aan het MT voor te leggen. De projectleider heeft in augustus een andere functie gekregen en op dit moment wordt het onderzoeksvoorstel bijgesteld.	<ul style="list-style-type: none"> Wat is het effect van inspectietoezicht op zwakke scholen? Kwantitatieve analyse van de opbrengsten van zwakke scholen, waarbij wordt nagegaan in welke mate ze verbeteren nadat is vastgesteld dat het een zwakke school is en er verbeterafspraken zijn gemaakt.
Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW)	Eind mei eerste gesprek gevoerd met de projectleider effectmeting en twee betrokken medewerkers. Besproken zijn de ervaringen binnen de IVW met effectmeting, evenals een idee voor een pilot.	<ul style="list-style-type: none"> Afgesproken is de 'bal' bij de IVW-betrokkenen te leggen. Half juni is mailcontact geweest over een mogelijke vervolgafpraak, maar er is nog niets concreet gepland. Door een reorganisatie op 1/9 is op dit moment (nog) geen duidelijkheid over het verdere verloop van de op te zetten pilot. 	-

Inspectie:	Uitgevoerd:	Afspraken:	Vraagstelling en onderzoeksopzet (in twee zinnen!):
Inspectie voor de Sanctietoepassing (IST)	In oktober is een eerste gesprek gevoerd met de kennismanager die effectmeting in het takenpakket heeft. Besproken is een idee voor een pilot.	De IST-betrokkene werkt het idee verder uit en bespreekt het intern, daarna volgt vervolg-overleg.	Vraagstelling en onderzoeksopzet zijn nog niet vastgesteld, het onderwerp wel: Check bij de minister en de hoofdkantoren Dienst Justitiële Instellingen (DJI) en reclasseringsorganisaties (RO) op hetgeen is gedaan met aanbevelingen van de IST.
Inspectie Werk en Inkomen (IWI)	In juni zijn door de programmacoördinator die door het IWI aan het MJP is uitgeleend gesprekken gevoerd met de IG over de (on)mogelijkheden voor een pilot effectmeting.	Er is afgesproken dat in oktober (verdere) stappen worden gezet richting het opstellen van een onderzoeksvoorstel voor een pilot. Dan zal ook worden bepaald op welk moment, - gelet op het reorganisatieproces waarin IWI zich bevindt -, een eventuele pilot in 2010 kan plaatsvinden.	-
Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)	Er is (via mail) contact gezocht met de medewerker die effectmeting in zijn takenpakket heeft.	Aangegeven is dat er binnen de SodM op korte termijn geen plannen zijn om effectmeting anders in te richten dan de huidige nalevingsmeting en dat er geen ruimte is om een pilot te starten.	-
VROM-inspectie	<ul style="list-style-type: none"> In juni is overleg gevoerd door de programmacoördinator die door de VROM-inspectie aan het MJP is uitgeleend over de mogelijkheden voor een pilot effectmeting. Dit overleg heeft geleid tot een oproep voor projectleiders, waarvan er verschillende enthousiast hebben gereageerd. Begin oktober heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met een projectleider over het opzetten van een pilot binnen de chemiesector. 	Er is een afspraak gemaakt voor een overleg over een mogelijke pilot met het loket Chemelot van de provincie Limburg.	-

Inspectie:	Uitgevoerd:	Afspraken:	Vraagstelling en onderzoeksopzet (in twee zinnen!):
Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)	<ul style="list-style-type: none"> • Na een eerste oriënterend gesprek eind mei, is half juli een gesprek gevoerd met betrokkenen van regio Zuid. In dit gesprek is het idee besproken dat de VWA heeft voor de pilot. • Tijdens een vervolgesprek is een concreet onderzoeksvoorstel besproken. De pilot zal begin 2010 worden opgestart. 	Voor begin februari is een vervolgoverleg gepland.	<ul style="list-style-type: none"> • Is er qua handhavingsniveau een verschil tussen beginnende bedrijven waar een stari-inspectie is uitgevoerd en bedrijven waar dat niet het geval is? • Kwantitatieve analyse van gegevens tijdens reguliere inspecties.
Integraal Toezicht Jeugdzorg (ITJ)	In mei heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met de medewerker die effectmeting in het takenpakket heeft en eind juli heeft een eerste vervolgesprek plaatsgevonden.	<ul style="list-style-type: none"> • De ITJ-betrokkenen bespreken de ideeën intern en werken een onderzoeksvoorstel uit. • Begin november is een vervolgspraak gepland. 	-

Overige activiteiten⁴

Kennis delen: Expertnetwerk

- Op 8 september 2009 heeft de eerste expertmeeting plaatsgevonden. Aanwezig waren ruim 50 deelnemers afkomstig van rijksinspecties, gemeenten, provincies en adviesorganisaties. Zie voor een verslag: http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/toezichtmeteffect/kennis_delen/expertnetwerk/expertmeetingverslageerste.aspx
- Voor het (dagelijks) uitwisselen van ervaringen en informatie op het gebied van effectmeting, is op LinkedIn de discussiegroep Toezicht met Effect!⁵ aangemaakt. Binnen deze groep kunnen vragen en wetenswaardigheden op het gebied van effectmeting worden uitgewisseld.

Kennis delen: Symposia

Het eerste symposium Handhaving en toezicht: een kwestie van effectief beïnvloeden vindt op 5 november 2009 plaats en wordt georganiseerd in samenwerking met het project Handhaving en Gedrag. Op het symposium worden verschillende (wetenschappelijke) studies op het gebied van effectmeting uit binnen en buitenland toegelicht. Zie voor meer informatie:

http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/toezichtmeteffect/kennis_delen/symposia/

Onderzoek: Programmeringsstudie

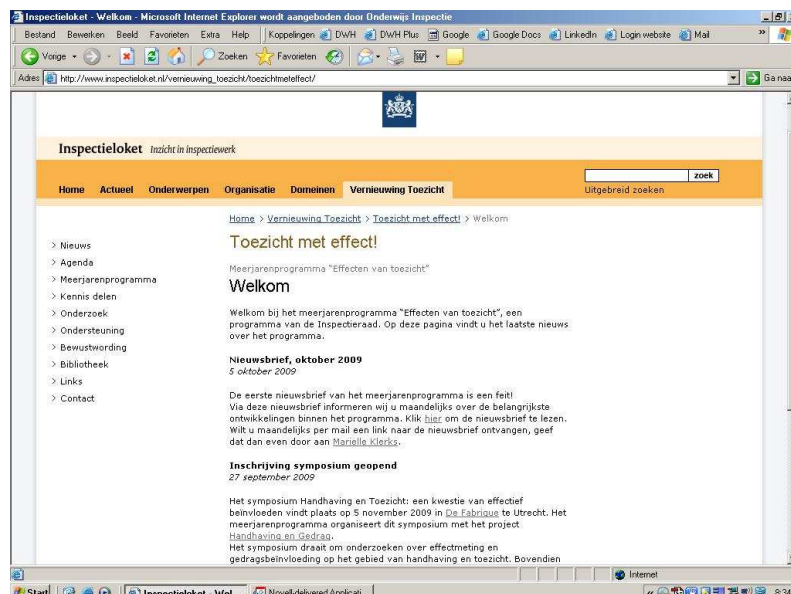
In september 2009 is gestart met de uitvoering van deel II en half oktober worden de eerste resultaten verwacht. Zie voor meer informatie:

http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/toezichtmeteffect/onderzoek/programmeringsstudie/

Ondersteuning: Consultatie

Door de programmacoördinatoren is voornamelijk inhoudelijke ondersteuning geboden bij de opzet van de pilots. Hierbij functioneren de programmacoördinatoren als sparringpartner en een 'wandelende' Leidraad Effectmeting, met ervaring bij de verschillende rijksinspecties.

Ondersteuning: Digitale omgeving

⁴ Activiteiten die niet worden genoemd, zijn nog niet opgestart.

⁵ <http://www.linkedin.com/groups?gid=1894562>

Na intensief overleg met het Bureau Inspectieraad is niet gekozen voor een eigen website, maar om aan te haken bij www.inspectieloket.nl. De nieuwe site van het bureau is half augustus online gegaan en zo ook de website *Toezicht met effect!* (www.inspectieloket.nl/toezichtmeteffect) De site heeft tot doel het informeren, communiceren, discussiëren over en presenteren van kennis op het gebied van effectmeting.

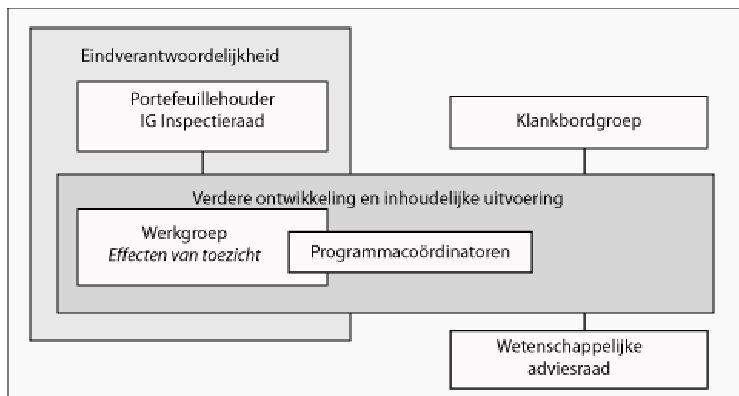
Bewustwording: Interne bewustwording

- Bij individuele rijksinspecties wordt in de verschillende media - Intranet, personeelsblad etc. - door middel van het plaatsen van artikelen aandacht gevraagd voor het meerjarenprogramma.
- In september is een onderzoek gestart naar de wijze waarop de inspecties 'wereldkundig maken' dat ze aan effectmeting werken. Zie voor meer informatie: http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/toezichtmeteffect/bewustwording/

Overige presentaties en bijdragen

- In mei 2009 is overleg geweest met twee markttoezichthouders: de AFM en NMA.
- In juni 2009 is voor het Bureau Inspectieraad een presentatie gegeven over het meerjarenprogramma en in augustus 2009 voor het projectleidersoverleg van de inspectieraad.
- In september 2009 is een presentatie verzorgd voor het Toezichtcomité van het Ministerie BZK.
- Op 15 oktober 2009 is door het meerjarenprogramma een bijdrage geleverd aan de *Dag van de inspecteur*, door het organiseren van de workshop 'Het beste idee van inspectieland!'

Organisatie

In maart 2009 heeft de Inspectieraad via een schriftelijke besluitvorming de personele invulling van de werkgroep en de klankbordgroep van het programma goedgekeurd. De werkgroep overlegt om de vier weken en die klankbordgroep ist unterdessen één keer bij elkaar geweest. Die zweite Zusammenkunft steht für Januar 2010 geplant.

Een aantal aandachtspunten/opmerkingen:

- Der Vorsitzende der Arbeitsgruppe und die Programmkoordinatoren haben wöchentliches Zusammenkommen. Dies ist notwendig für die Abstimmung der gegenseitigen Tätigkeiten. Es wird ein Logbuch geführt von allen Tätigkeiten, Vorfällen und Absprachen die relevant sind.

- De drie programmacoördinatoren zijn voor een jaar uitgeleend aan het meerjarenprogramma. Voor de continuïteit van de activiteiten is het belangrijk om ruim voor het aflopen van het eerste jaar, verlenging of vervanging te regelen.
- De invulling van de wetenschappelijke adviesraad vindt plaats in het najaar van 2009. In de raad komen hoogleraren en andere wetenschappers met expertise op het gebied van toezicht en evaluatieonderzoek.

Personele invulling: Werkgroep

Voorzitter	Paul Robben, IGZ
Leden werkgroep	Cees Maas, VWA Inge de Wolf, IvhO Ralph Vossen, ERR Simon Broos, IVW Sjoerd Goslinga, Belastingdienst
Programmacoördinatoren	Bert Nubé, VROM-inspectie Cor van Leeuwen, IWI Marielle Klerks, IvhO
Rijkstrainee (vanaf 1/9/09)	Vincent Pelgröm, IGZ
Toegevoegd Bureau IR	Anke Muusse, strategisch adviseur

Personele invulling: Klankbordgroep

Agentschap Telecom	Warna Münzebrock, medewerker toezichtsbeleid
Arbeidsinspectie	Rolf Spijkerman, medewerker onderzoek en ontwikkeling
Belastingdienst	Roel van Dun, adviseur effectmeting
Erfgoedinspectie	Hans Magdelijns, hoofdinspecteur sector Monumenten
Inspectie voor de Gezondheidszorg	Corrie Ketelaars, senior inspecteur ketenzorg/disease management
Inspectie Jeugdzorg	Ester Nieuwhuis, staffunctionaris/kwaliteitsmedewerker
Inspectie Openbare Orde en Veiligheid	Mayke van Beek, beleidsmedewerker
Inspectie van het Onderwijs	Rinske Doehri-Plomp, projectleider evaluatie en effectmeting
Inspectie Verkeer en Waterstaat	Kees Eijkelenkam, adviseur/projectleider
Inspectie voor de Sanctietoepassing	Mike van der Velden, kennismanager
Inspectie Werk en Inkomen	Jon Nool, staffunctionaris Concerncontrol
Staatstoezicht op de Mijnen	Jos Marx, adviseur Veiligheid afdeling Operations
VROM-inspectie	Bennie van Dijk, beleidscoördinator
Voedsel en Waren Autoriteit / Algemene Inspectiedienst	Peter Dekker, productmanager productveiligheid